

**«ΓΕΡΜΑΝΙΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗΣ»**

Εισηγητής: Ζαρκάδας Γρηγόρης
μέλος της Σ. Ε. του Δικτύου Ελλήνων Αποδήμων
Αιρετών Αυτοδιοίκησης της Ευρώπης,
Δημοτικός Σύμβουλος Φραγκφούρτης

Αξιότιμοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι,

Ο χρόνος μας είναι πολύτιμος και γι αυτό περιορίζομαι στο θέμα μου που είναι:

Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Γερμανία με το παράδειγμα της Φραγκφούρτης

Δύο λόγια για την ιστορική εξέλιξη του θεσμού στη Γερμανία.

Η Γερμανία είναι η ευρωπαϊκή χώρα που ιστορικά συγκροτήθηκε από τα επί μέρους γερμανόφωνα Φέουδα του μεσαίωνα και στην σημερινή της μορφή είναι Ομοσπονδία με 16 κρατίδια εκ των οποίων τρία είναι «κρατίδια Δήμοι» (Αμβούργο- Βρέμη-Βερολίνο)

Οι σχέσεις ανάμεσα στην κεντρική κυβέρνηση, τις 16 κυβερνήσεις των κρατιδίων και την αυτοδιοίκηση προσδιορίζονται από το ομοσπονδιακό σύνταγμα, τα 16 συντάγματα των κρατιδίων και τους 16 κώδικες τοπικής αυτοδιοίκησης.

Πατέρας του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γερμανία θεωρείτε ο Πρώσος μεταρρυθμιστής πολιτικός Karl Freiherr vom und zum Stein που έζησε το 1757-1831. Η μεταρρύθμιση που εισηγήθηκε το 1808 και την οποία επεξεργάστηκε ο αστυνομικός διευθυντής Frey προσανατολίστηκε στην αγγλοσαξονική παράδοση που προβλέπει τον διαχωρισμό των εξουσιών.

Σ' αυτή σχεδόν την μορφή οργάνωσης της αυτοδιοίκησης στηρίζεται η αυτοδιοίκηση στο κρατίδιο της Έσσης δηλαδή και στην Φραγκφούρτη.

Η οργανωτική αυτή δομή προβλέπει την Δημοτική Βουλή ως την ανώτατη πολιτική αντιπροσώπευση του Δήμου και το Δημοτικό Συμβούλιο (Δημοτική κυβέρνηση) σαν το ανώτερο διοικητικό όργανο του Δήμου. Τα μέλη του ψηφίζονται από την δημοτική Βουλή μπορεί να προέρχονται από αυτή, δεν ανήκουν όμως σε αυτή.

Η /Ο πρόεδρος της Δημοτικής Βουλής ψηφίζεται από αυτή και ανήκει σ' αυτή.

Η /Ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου ψηφίζεται **κατ ευθείαν από τους δημότες ή σε πολλά κρατίδια από την δημοτική Βουλή και οι δικαιοδοσίες του διαφέρουν από κρατίδιο σε κρατίδιο.**

Τα κυριαρχικά δικαιώματα όλων των Δήμων στη Γερμανία είναι κατοχυρωμένα στο κεντρικό σύνταγμα και κατ επέκταση στα συντάγματα των κρατιδίων. (Άρθρο 28 του Συντάγματος). Αυτά είναι:

1. **Κυριαρχία επί του προσωπικού:** (Υπαλληλικού δυναμικού). Ο Δήμος έχει το δικαίωμα να επιλέγει, να διορίζει, να προβιβάζει και να απολύει το προσωπικό του.
2. **Οργανωτική κυριαρχία:** (Διοικητική δομή) Ο Δήμος έχει το δικαίωμα να επιλέγει την διοικητική οργανωτική δομή του.
3. **Κυριαρχία Σχεδιασμού:** Ο Δήμος έχει το δικαίωμα να σχεδιάζει τις οικονομικές δραστηριότητες (χωροταξικά και πολεοδομικά προγράμματα με δική του ευθύνη και να τακτοποιεί την δημοτική του περιφέρεια.
4. **Νομοθετική κυριαρχία:** Ο Δήμος έχει το δικαίωμα να εκδίδει δημοτικά καταστατικά και δημοτικά διατάγματα.
5. **Οικονομική κυριαρχία:** Αυτή δίνει το δικαίωμα στους Δήμους να εισπράττουν και να εκταμιεύουν οικονομικούς πόρους με δική τους ευθύνη.
6. **Φορολογική κυριαρχία:** Οι δήμοι έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν φόρους στους πολίτες χωρίς όμως να έρχονται σε αντίθεση με φορολογικούς κανονισμούς της Ομοσπονδίας ή του κρατιδίου.

Επιγραμματικά ποιες είναι οι σπουδαιότερες δραστηριότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- Κατασκευή δρόμων και λήψη συγκοινωνιακών μέτρων σε συνεργασία με τους γειτονικούς Δήμους. Συγκοινωνιακός περιφερειακός σχεδιασμός με επιμερισμό κατασκευής των έργων.
- Ανατροπή – εκπαίδευση με περιορισμό των δραστηριοτήτων στην ανέγερση και λειτουργία των παιδικών σταθμών και την ανέγερση σχολικών κτιρίων.
- Δημόσια ασφάλεια στους τομείς της πυροσβεστικής, των επιχειρήσεων, των οικοδομικών έργων, της κυκλοφορίας και των κοινόχρηστων χώρων.
- Κοινωνική βοήθεια χρηματοδότηση της κοινωνικής πρόνοιας, την κατασκευή, συντήρηση, λειτουργία γεροκομείων και ασύλων για άστεγους, επιχορηγήσεις φιλανθρωπικών ενώσεων και απόρων πολιτών, κοινωνικών πολιτικών προσφύγων, συμβουλευτικών σταθμών κλπ.
- Μόρφωση και πολιτισμός με την οργάνωση λαϊκής επιμόρφωσης, βιβλιοθηκών, θεάτρων, μουσικής, Μουσείων, εκθεσιακών χώρων κλπ.
- Εφοδιασμός και κοινωνικές κατοικίες, νερό, ρεύμα, γκάζι, κατασκευή κοινωνικών κατοικιών, πολεοδομικός σχεδιασμός υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης κλπ.
- Δημόσια υγεία, προστασία ανηλίκων: Συγκομιδή αποβλήτων, αποχέτευση, δημόσια πάρκα και πράσινο, χώρους κοντινής ανάπαυσης, νεκροταφεία, Νοσοκομεία, παιδικές χαρές, αθλητικές εγκαταστάσεις, συμβουλευτικούς σταθμούς για την υγεία κλπ.

- Δραστηριότητες κατ εντολή του κράτους δηλαδή της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης και της κυβέρνησης του εκάστοτε κρατιδίου όπως: Υπηρεσία Ληξιαρχείου, ελέγχου τροφίμων, (εκτός των άλλων στα κρέατα) εσωτερικών υποθέσεων, εγγραφή των δημοτών στα δημοτολόγια, εκλογικούς καταλόγους και υπηρεσίες στατιστικής.
- Διοργάνωση δημοτικών επιχειρήσεων, περισυλλογή δημοτικών τελών, εισφορών και φόρου επιτηδεύματος.

Δύο λόγια για τις πηγές χρηματοδότησης των Δήμων γενικά:

- **Φόροι:** Δημοτικός φόρος επιτηδεύματος, φόροι ακινήτων, φόρος διασκέδασης και φορολογία κατοικίδιων ζώων σκύλων) επιμέρισμα από την φορολογία εισοδήματος.
- **Δημοτικά τέλη:** Για την αποχέτευση, από το ενοίκιο δημοτικού χώρου στις λαϊκές αγορές, για χρήση των νεκροταφείων για την περισυλλογή των σκουπιδιών για την καθαριότητα των δρόμων.
- **Εισφορές:** Για την κατασκευή δρόμων, φωτισμού, πεζοδρομίων και τηλεφωνικών ή ηλεκτρικών δικτύων.
- **Επιδοτήσεις:** Γενικές και ειδικές επιδοτήσεις από την κεντρική κυβέρνηση και την κυβέρνηση των εκάστοτε κρατιδίων για τις αθλητικές εγκαταστάσεις, την κατασκευή σχολικών κτιρίων, την κατασκευή πολιτιστικών κτιρίων και κυκλοφοριακών προγραμμάτων (Projekt)

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί ότι στην Ομοσπονδιακή Γερμανία ισχύει ο οικονομικός επιμερισμός ανάμεσα στα κρατίδια και στους Δήμους. Δηλαδή πλούσια κρατίδια και Δήμοι υποστηρίζουν οικονομικά τα ασθενέστερα.

Όλα τα παραπάνω ισχύουν για το σύνολο της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γερμανία.

Στη συνέχεια θα μας απασχολήσει η οργανωτική δομή του Δήμου Φραγκφούρτης που ισχύει και στο κρατίδιο της Έσσης και με μικροδιαφορές ιδιαίτερα στον ορισμό και τον καταμερισμό των εξουσιών, σε ολόκληρη την ομοσπονδιακή Γερμανία.

Μερικοί αριθμοί που καθορίζουν την ευρωπαϊκή οντότητα του Δήμου Φραγκφούρτης

- Η Φραγκφούρτη έχει έκταση 24.836 εκτάρια με παραποτάμιο μήκος 16 χιλιομ., 48 πάρκα, 4.500 εκτάρια δημοτικό δάσος και πράσινο περίζωμα 80 χιλιομ.
- Περίπου 650.000 κατοίκους από τους οποίους οι 180.000 είναι αλλοδαποί και προέρχονται από 175 περίπου εθνικότητες, συμπεριλαμβανομένων και των ευρωπαϊών πολιτών που είναι περίπου 50.000. και είναι η πέμπτη μεγαλύτερη πόλη της Ομοσπονδιακής Γερμανίας
- Ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου 3,5 δισεκ. Ευρώ.
- Η αγορά εργασίας έχει ως εξής: Σύνολο 580.000 θέσεις εργασίας. Σ' αυτές εργάζονται περίπου 300.000 εργαζόμενοι που κατοικούν εκτός Φραγκφούρτης και 53.000 κάτοικοι Φραγκφούρτης εργάζονται εκτός.

- Σε εξαρτημένη εργασία εργάζονται περίπου 500.000 από τους οποίους 16% στην παραγωγή και 84% στην παροχή υπηρεσιών
- Άνεργοι περίπου 20.000
- Η εταιρεία με τις περισσότερες θέσεις εργασίας είναι το αεροδρόμιο με 62.000 εργαζόμενους σε περίπου 460 εργοτάξια και υπηρεσίες.
- Στην Φραγκφούρτη εδρεύουν 42.200 εταιρίες από τις οποίες οι 3.000 ξένες επιχειρήσεις
- Στη Φραγκφούρτη εδρεύουν 349 τραπεζικά ιδρύματα από τα οποία τα 201 είναι ξένων χωρών. Σ' αυτά τα ιδρύματα εργάζονται 56.000 υπάλληλοι. Στην Φραγκφούρτη εδρεύει η ομοσπονδιακή γερμανική και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα.
- Στην Φραγκφούρτη υπάρχει το μεγαλύτερο χρηματιστήριο της Ευρώπης και το τρίτο στο κόσμο μετά το Λονδίνο και την Νέα Υόρκη
- Η Διεθνής έκθεση της Φραγκφούρτης είναι παγκοσμίου φήμης με 440.000 τετρ. Μέτρα εμβαδόν, με 10 εκθετήρια συνολικού εμβαδού 291.532 τετρ. Μέτρα
- Στην Φραγκφούρτη εδρεύουν πάνω από 50 επιστημονικά Ινστιτούτα, 147 γενικά σχολεία, 23 επαγγελματικά και 6 διεθνή. Το πανεπιστήμιο της Φραγκφούρτης πλαισιώνεται από 5 ανώτατες ειδικές Σχολές. Το σύνολο των φοιτητών Φραγκφούρτης είναι 36.500 περίπου από τους οποίους οι 6.000 είναι αλλοδαποί.
- Οι ουρανοξύστες της Φραγκφούρτης είναι οι μεγαλύτεροι της Ευρώπης με πρώτο τον ευρωπαϊκό πύργο ύψους 331 μέτρων και τα γραφεία της Εμπορικής Τράπεζας Γερμανίας ύψους 300 μέτρων και ακολουθεί ο πύργος της έκθεσης με ύψος 256 μέτρα.
- Η Φραγκφούρτη είναι ευρωπαϊκός οδικός και σιδηροδρομικός κόμβος καθώς επίσης και παγκόσμιος αεροπορικός κόμβος.
- Στην Φραγκφούρτη υπάρχουν 38 Μουσεία, 109 εκθετήρια τέχνης, 33 θέατρα, 40 κινηματογράφοι και η παλιά Όπερα.
- Ο Ζωολογικός και ο βοτανικός κήπος της Φραγκφούρτης φημίζονται ιδιαίτερα για την πολυχρωμία τους.
- Στην Φραγκφούρτη υπάρχουν 465 αθλητικοί Σύλλογοι, 67 αθλητικές εγκαταστάσεις, 7 ανοιχτά και 7 κλειστά κολυμβητήρια

Το υπαλληλικό δυναμικό του Δήμου της Φραγκφούρτης ανέρχεται περίπου σε 13.000 από τους οποίους οι 4011 είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι, οι 1662 είναι εργάτες και οι υπόλοιποι είναι **δημοτικοί** υπάλληλοι.

Όργανα του Δήμου Φραγκφούρτης, με βάση τον Δημοτικό κώδικα της Έσσης και το κεντρικό καταστατικό του Δήμου Φραγκφούρτης.

Οι δημότες του Δήμου Φραγκφούρτης που συμπλήρωσαν το 18. Έτος της ηλικίας τους (γερμανοί υπήκοοι και πολίτες ευρωπαϊκών χωρών) ψηφίζουν κάθε πέντε χρόνια σε γενικές εκλογές.

1. Την Δημοτική Βουλή (93 δημ. Βουλευτές= σύμβουλοι)

2. Τον ή την Δήμαρχο και
3. Τα συνοικιακά συμβούλια (16 με διαφορετική δύναμη μελών ανάλογα τον πληθυσμό των συνοικιών).
4. Οι αλλοδαποί πολίτες του Δήμου που συμπλήρωσαν το 18. έτος της ηλικίας τους ψηφίζουν την επιτροπή αντιπροσώπευσης αλλοδαπών (**KAV**) που έχει περίπου τα ίδια δικαιώματα όπως και τα συνοικιακά συμβούλια που έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα απέναντι στη Δημοτική Βουλή.

Η Δημοτική Βουλή είναι το ανώτατο όργανο του Δήμου, αποφασίζει ανεξάρτητα όλα τα του Δήμου στα πλαίσια του Δημοτικού κώδικα και των νόμων. Καταρτίζει τον προϋπολογισμό και ελέγχει το Δημοτικό Συμβούλιο (δημοτική κυβέρνηση) Η Δημοτική Βουλή ψηφίζει τον πρόεδρο της, τέσσερες αντιπροέδρους, πέντε γραμματείς και πέντε παρέδρους, τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου **24** με πρόεδρο τον / την Δήμαρχο από τα οποία 14 είναι άμισθα και **10** έμμισθα.

Αναλυτικότερα

Τα **10** έμμισθα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου (Δημοτικής Κυβέρνησης-αντιδήμαρχοι) έχουν τις παρακάτω δικαιοδοσίες:

1. Υπερδήμαρχος με υπευθυνότητες:
 - Πρόεδρος του Δημ Συμβουλίου (κυβερνείου)
 - Ορίζει κατά το δοκούν τις υπευθυνότητες στους έμμισθους Δημοτικούς Συμβούλους (Αντιδημάρχους)
 - Αντιπροσωπεύει τον Δήμο ή ορίζει τους αντιπροσώπους του και
 - Είναι υπεύθυνος για την δημοτική υπηρεσία 001.A- Διεύθυνση I κεντρική Διοίκηση και Διοίκηση περιφερειακών και ευρωπαϊκών υποθέσεων.
2. Δήμαρχος με υπευθυνότητες:
 - Αντιπροσωπεύει τον/την υπερδήμαρχο όταν απουσιάζει και είναι υπεύθυνος για την δημοτική υπηρεσία 001B-Διεύθυνση II Αθλητισμός και εργατικές κατοικίες
3. Δημοτικός ταμίας με υπευθυνότητες:
 - Την Δημοτική Υπηρεσία 001.C-Διεύθυνση III οικονομικά και υπεύθυνος για την δημοτική υπηρεσία 001.J-Διεύθυνση X προσωπικό και οργάνωση του Δήμου
4. Δημοτική Υπηρεσία 001.D-Διεύθυνση IV Σχεδιασμός και ασφάλεια
5. Δημοτική Υπηρεσία 001.E-Διεύθυνση V πολεοδομικό και δημοτικά έργα.
6. Δημοτική Υπηρεσία 001.F-Διεύθυνση VI εκπαίδευση-περιβάλλον και γυναικών
7. Δημοτική Υπηρεσία 001G-Διεύθυνση VII πολιτισμός και ελεύθερος χρόνος
8. Δημοτική Υπηρεσία 001.H-Διεύθυνση VIII κοινωνικές υποθέσεις και νεολαία

9. Δημοτική Υπηρεσία 001.Ι-Διεύθυνση ΙΧ υγεία-πυροσβεστική, διαχείριση και δικαιοσύνη

10. (βλέπε υπευθ. 3)

11.Δημοτική Υπηρεσία 001.Κ-Διεύθυνση ΧΙ Ενσωμάτωση αλλοδαπών υπεύθυνος κατ εξαίρεση άμισθος (επίτιμος) αντιδήμαρχος.

Οι υπόλοιποι άμισθοι αντιδήμαρχοι (επίτιμοι) έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους έμισθους αντιπροσωπεύουν τον Δήμο ιδιαίτερα σε Δεξιώσεις και υποδοχή επισκεπτών, συναποφασίζουν στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου (Κυβερνείου), δεν έχουν όμως ιδιαίτερες διοικητικές δικαιοδοσίες.

Ακόμα η Δημοτική Βουλή

Ορίζει σύμφωνα με την εκλογική δύναμη των κομμάτων τις ειδικές επιτροπές **(10)**. Η πολιτική βούληση διαμορφώνεται στις κοινοβουλευτικές ομάδες **(7)**.

Τα συνοικιακά συμβούλια είναι 16 και έχουν το δικαίωμα συνεργασίας «ακρόασης» στις αποφάσεις της δημοτικής βουλής και του Δημοτικού Συμβουλίου σε σπουδαίες υποθέσεις που αφορούν την συνοικία τους, αποφασίζουν για υποθέσεις που τους αναθέτει η Δημοτική Βουλή και αιτούν ή προτείνουν λύσεις σε θέματα που αφορούν την συνοικία. (συμβουλευτικός χαρακτήρας)

Η επιτροπή αντιπροσώπευσης αλλοδαπών έχει 37 μέλη και χαίρει των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχουν τα συνοικιακά συμβούλια σε θέματα όμως που αφορούν τον αλλοδαπό πληθυσμό του Δήμου (180.000 περίπου).

Στα παρακάτω οργανογράμματα προσδιορίζεται ο τρόπος επεξεργασίας των αιτήσεων των κοινοβουλευτικών ομάδων, συνοικιακών συμβουλίων και της επιτροπής αλλοδαπών καθώς επίσης των εισηγήσεων του Δημοτικού Συμβουλίου προς τη Δημοτική Βουλή και η κατάρτιση του προϋπολογισμού.

Ο προϋπολογισμός είναι κατά κανόνα ετήσιος αλλά κατ εξαίρεση μπορεί να καταρτιστεί και για δύο χρόνια αν υπάρχουν λόγοι όπως για το 2006 που είναι οι δημοτικές εκλογές.

Τα υπουργεία εσωτερικών των ομόσπονδων κρατιδίων επιβλέπουν την τήρηση του εκάστοτε κώδικα τοπικής αυτοδιοίκησης και εγκρίνουν η μη τον ετήσιο προϋπολογισμό των Δήμων.